

[Dræbøye]

Det andet hovedområde er byrdefordelingen og udligningen imellem kommunerne. For den samme service skal den samme person med samme indtægt betale det samme i skat, uanset hvor i landet den pågældende bor, således lyder målsætningen for den kommunale udligning. Virkeliggørelsen kræver anvendelse af et flerstrengt sæt af virkemidler: der bør ske udligning dels på grundlag af forskelle i indkomstgrundlag, dels på grundlag af forskelle i udgiftsbehov. Den mellemkommunale udligning for landet som helhed, hovedstadsudligning, statslige refusioner og tilskud fordelt efter kriterier, der har sammenhæng med udgiftsbehovene, har været de hovedvirkemidler, som indtil nu har været anvendt.

Jeg tror også, det er rigtigt at konkludere, at generelt set har systemet virket efter hensigten, uanset at der ikke er opnået 100 pct.s ja, vel heller ikke 90 pct.s retfærdighed, men systemet er blevet meget indviklet, og der er klare tendenser til en forvridning.

På baggrund af disse overvejelser vil vi beklage, at ændringer, der er en naturlig følge af udviklingen efter kommunalreformen, nu får præg af krisepolitik, og at de er gennemført alt for hurtigt, men vi erkender naturligvis også, at der er behov for en bedre balance i statens budget. Vi er også enige med regeringen og de kommunale organisationer om, at en reduktion af statens tilskud til kommunerne ikke skal resultere i kommunale skatteforhøjelser. Derfor må der gennemføres en omstilling af den kommunale virksomhed med besparelser som resultat. Det kræver lovændringer, og det kan også kræve administrative ændringer, hvis opgaven skal løses på andre og bedre måder for de samme penge. Der er brug for velgennemarbejdede statslige bidrag til omstillingen.

Vi mener samtidig, at det er væsentligt at styrke borgernes, den enkelte brugers indflydelse på løsningen af opgaverne og den økonomiske prioritering. Det er et principielt mål, men det er også vigtigt af to andre grunde. For det første undgår vi at bringe kommunerne og de kommunale politikere i klemme mellem en stat, der skærer ned, og borgere, der kræver bedre service. For det andet sikrer vi os, at den omstilling, der gennemføres, ikke bliver bureaukratisk, men, kunne man sige, organisk; det vil sige, at den tager sit udgangspunkt i livet, som det leves.

Jeg skal gøre opmærksom på, at der er nogle konsekvenser af den kommunale omstilling, som det radikale venstre ikke kan sige god for. Vi har brug for offentlige investeringer som en af drivkræfterne i en ny økonomisk udvikling. Hvis sparepolitikken resulterer i en nulstilling af de kommunale anlægsudgifter eller i købet af håndværker- og entreprenørvirksomheder, er vi ikke kommet mange skridt videre.

Vi kan ikke uden uacceptable sociale konflikter bringe underskuddene ud af verden uden ny økonomisk vækst. Fra budget 1982 til ordinært budget 1983 – altså undtaget de ekstraordinære ændringer efter budgetvedtagelsen – faldt de kommunale anlægsudgifter under ét med omkring 20 pct. Hvis sparepolitikken desuden resulterer i massefyringer af offentligt ansatte med stærkt stigende udgifter til arbejdsløshedsdagpenge til følge, får den førte politik karakter af Ebberød Bank.

Det radikale venstre mener ikke, det kan forsvares, at besparelserne får social slagside, og specielt finder vi det uacceptabelt, hvis det i særlig grad rammer børnefamilier, der er hårdt spændt for i forvejen.

Endelig mener vi, at der i hele den omstilling, samfundet er inde i, er behov for en levende, folkelig, kulturel aktivitet. Beskæring af tilskuddene til kunst, kultur, folkelig oplysning og udvikling må vi sige nej til. De er én af forudsætningerne for, at vi kan bringe samfundet i en fremgangslinje på trods af krisen.

På denne baggrund skal jeg konkludere omkring regeringens lovforslag:

For det første: vi finder reduktionen af bloktilskuddene på 3 mia kr. uforsvarlig. Sidste efterår blev en række problemer skubbet ud til 1984, de konstruktive statslige bidrag til omstillingen er meget fåtallige, og vi har ikke brug for vilkårlige nedskæringer, men derimod for en bevidst omstilling. Denne forhastede politik vil uundgåeligt resultere i skatteforhøjelser i kommunerne, som indenrigsministeren ikke kan give nogen garanti imod.

For det andet: vi finder de foreslåede forenklinger i den kommunale udligning i bloktilskudssystemet principielt rigtige og godt begrundet i finansieringsudvalgets betænkning, men vi vil under udvalgets arbejde vurdere kriterier og udligningsniveau nøjere, og måske skal vi til at følge betænkningen lidt